Anul al 56-lea
10 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 268 Sâmbătă 30 Septembrie 1939
10 Pagini P I I I I

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN TARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

In slujba publicului

Paralel cu acțiunea noastră permanentă în sprijinul revendicărilor de ordin moral și material ale clasei funcționarilor publici, noi am susținut mereu ideia că trebue infiltrat în spiritul corpului funcționăresc principiul că slujbașii statului au datorii de îndeplinit față de marea massă a contribuabililor; că sunt la dispoziția publicului și nu publicul la dispoziția funcționarilor; că ei, funcționarii, trebue să dea exemplul de respect și de supunere față de legile și regulamentele statului.

In circulara adresată organelor în subordine, noul ministru de interne, d. general Gabriel Marinescu, ține să precizeze:

„Rog funcționarii acestui departament, dela cel mai mic până la cel mai mare, să observe cea mai strictă legalitate și cea mai perfectă urbanitate cu cetățenii în slujba cărora ne găsim.

Aștept dela d-voastră, în soluționarea doleanțelor celor năpăstuiți, rezoluțiuni drepte, inspirate în acelaș timp de cea mai caldă umanitate".

Avem credința, bazată pe experință și controlată prin ecoul nenumăratelor plângeri cetățenești, că aducerea la îndeplinire a deziderateler clar exprimate de d. ministru general Gabriel Marinescu ar consolida temeinic încrederea pe care publicul trebue s'o aibe în autoritățile statului, ar înlătura favoritismul și intervențiile și ar spori prestigiul funcționarilor puși să aplice legile țării.

Autoritatea centrală de supraveghere are datoria să desmorțească biurocratismul formalist și tipicar, care încurca treburile publice, complica problema cea mai simplă și cauza statului și particularilor pagube incalculabile.

O concepție mai largă, o directivă mai simplă, o rezolvire mai promptă trebue să înlocuiască sistemul îmbătrânit al amânărilor specifice unei administrații greoaie, iar roadele recoltate ar fi atât de vizibile în 'cât ele ar constitui o prefacere totală, atât în mentalitatea solicitanților cât și în aceea a funcționarilor de care depinde soluționarea cererilor.

Nici un cetățean cu mintea sănătoasă nu se va mai simți năpăstuit când va ști că va găsi la autoritatea la care se adresează cu o cerere ori cu o plângere: „cea mai strictă legalitate", „cea mai perfectă urbanitate" și „cea mai caldă umanitate", așa cum recomandă d. ministru general Marinescu să aibă funcționarii față de publicul solicitator.

Pentru aducerea la îndeplinire a acestei lozinci care, aplicată, ar constitui o mare reformă socială, prin îndepărtarea multor racile pe care le cunoaștem cu toții, d. ministru general Marinescu anunță că va veghia ca toate meritele să fie răsplătite și toate abaterile să fie sancționate.

De aci ar trebui să pornească schimbarea acelei mentalități speciale creiată în rândurile slujbașilor publici, că atot puternicia „protecției" absolvă orice greșală, ascunde abuzul și înlătură vinovăția.

Un spirit de dreptate, egal pentru toți, ar trebui să domnească și în recunoașterea meritelor și în sistematizarea logică a sancțiunilor și acest spirit de dreptate ar fi chezășia constituirii unui corp funcționăresc de elită, căruia publicul s'ar putea adresa, direct, cu desăvârșită încredere, convins fiind că ar găsi apărarea și dreptatea pe care fiecare cetățean le caută mereu în biurourile administrației publice.

Procedând astfel am reușit să creem o prefacere radicală a organismului de stat, prefacere de care are nevoe orice stat tânăr, mai ales în vremurile de astăzi.

Incercări de pace?

Limitat la patru puteri la isbucnirea lui — și la cinci astăzi — războiul european este pentru moment localizat. Abținerea Italiei, potrivit hotărîrii istorice din 1 Septembrie, a contribuit puternic la configurația actuală a hărții conflictului, alcătuită în mai mare parte din țări neutre, decât din State beligerante. Numărul, dacă nu întinderea teritorială și importanța politică și militară, dă neutrilor majoritatea. Totuși, nimeni nu-și face iluzii: deși localizat în aparență, războiul actual „pune în joc nu numai harta Europei, ci poate și pe aceea a celorlalte continente", după cum se exprima de curând Ducele, în cuvântarea adresată fruntașilor fasciști din Bologna.

In această situație, ideea de pace se impune, în mod natural, atenției oamenilor de stat responsabili de soarta țărilor lor. Noțiunea acestei păci este însă deosebită, după interesele sau concepțiile beligeranților sau unora dintre Statele neutre. Pentru unii dintre ei, pacea trebuie să fie imediată, dar să consfințească rezultatele războiului din Polonia. Pentru alții — ca Puterile occidentale — o pace viitoare trebuie să fie definitivă, trebue să ducă la o „restitutio in integrum" a Poloniei, să pună capăt pentru totdeauna metodei de dominație prin forță a unora dintre națiuni de către altele și să fie înconjurată de astfel de garanții, încât recursul la război să devie imposibil în viitor.

După scoaterea din luptă a Poloniei, noi sugestii de pace sunt în curs sau în pregătire. D. Mussolini este cel dintâi dintre oamenii de Stat europeni, cari nu sunt amestecați direct în conflict, care a căutat să tragă concluzii politice realiste din înfrângerea Poloniei. Ducele se abține de a da preciziuni asupra atitudinii viitoare a Italiei. Dacă aceasta va avea de luat hotărîri istorice, ele vor fi anunțate de Duce — ca în momentele excepționale de până acum — din balconul Palatului Veneția. Dar până atunci, pilotul nu trebue turburat în cursul unei navigații furtunoase. Pentru moment, Italia rămâne la hotărîrea din 1 Septembrie, pe care n'are motiv s'o modifice.

In schimb, d. Mussolini își precizează lămurit gândul asupra situației europene. „Polonia fiind lichidată, Europa nu mai este realmente în război". Massele înarmate ale Apusului nu s'au pus încă în mișcare pe deplin. Ciocnirea lor poate fi evitată, dacă se va renunța la menținerea sau la reconstituirea unor „poziții, pe care istoria și dinamismul natural al popoarelor le-au condamnat".

In concepția d-lui Mussolini, o pace pe aceste baze ar fi posibilă. Ea ar fi înlesnită dealtfel de faptul că „guvernele din Paris și Londra, dintr'o înțeleaptă intenție de a nu lărgi conflictul, n'au reacționat până acum în fața faptului împlinit al Uniunii Sovietelor".

De altfel, constată Ducele, această lipsă de reacțiune a compromis justificarea lor morală de a tinde la revocarea faptului împlinit al Germaniei.

Intr'un cuvânt deci, pacea ar putea fi restabilită, dacă ar fi consacrat faptul împlinit al ocupării Poloniei.

De trei zile această sugestie a Ducelui este pe primul plan al actualității diplomatice europene. Presa britanică și franceză au apreciat în termeni măgulitori, dorința de pace a Ducelui, dar, ca și guvernele respective, n'a luat față de ea o atitudine diplomatică pozitivă.

Discursul d-lui Hitler la Danzig conținea în germene ideia prezentată, în termeni atât de preciși, de Duce. De câteva zile, presa germană deschide larg coloanele ei desvoltării acestei idei. In legătură cu discursul d-lui Mussolini, ea susține teza că, după succesul Germaniei în Polonia, războiul Puterilor occidentale a rămas fără obiectiv. „Deutsche Allgemeine Zeitung" apelează, la 26 Septembrie, la Franța și Anglia să renunțe la războiu, conform sugestiilor d-lui Mussolini, arătând că din punct de vedere militar și diplomatic, mai este încă timp pentru Puterile occidentale să pășească pe această cale. Redactorul diplomatic cu autori-

(Continuare in pag. 2-a)

Armata aeriană din 1939

Cum este organizată aviația militară a beligeranților

de R. SEIȘANU

Importanța aviației militare, ca armă modernă de primul ordin, ce poate ușura operațiile trupelor de uscat prin dominația aerului țării inamice și apăra solul național impotriva atacurilor aeriene, a eșit în evidență în războiul germano-polon.

Acest război-fulger, dacă s'a sfârșit în trei săptămâni de la deschiderea ostilităților, se datorește în primul rând aviației germane, care a avut avantajul inițiativei, ofensivei, superiorității cantitative și calitative, și în al doilea rând, unităților de uscat blindate, cuirasate și mecanizate, care au dus focul la distanțe mari în cel mai scurt timp posibil și cu efectele distrugătoare la maximum.

O primă constatare: războiul modern, spre deosebire de cel mondial din 1914-1918, reclamă o armată aeriană a cărei valoare o găsim în numărul și calitatea aparatelor de bombardament, de vânătoare, de asalt, de informații și observații, de școală și de antrenament; într'o organizare militară și technică de primul ordin; în comandament, cadre, echipagii și efective, ca și într'o industrie aeronautică suficient utilată, capabilă să completeze pierderile mari din cursul operațiunilor prin înlocuirea aparatelor pierdute cu altele de aceeaș calitate, sau chiar superioare lor prin viteză, rezistență și armament cu maximum de randament.

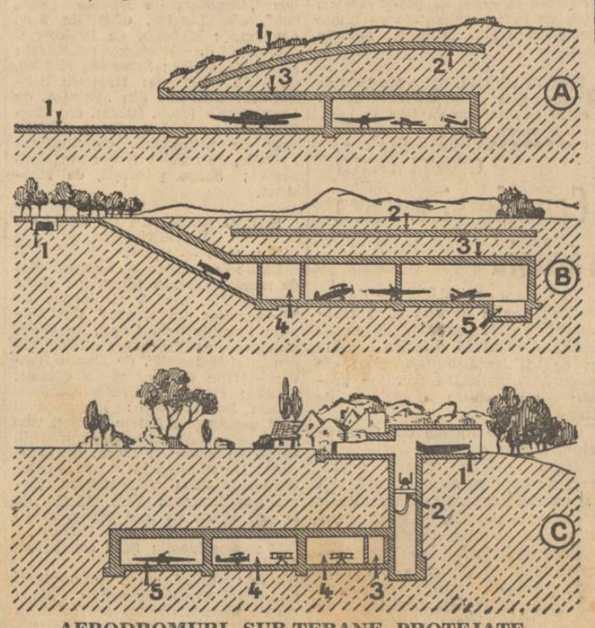

AERODROMURI SUB TERANE PROTEJATE
A. Aerodrom mascat de o dună de nisip, planul având același aspect pentru observația aeriană în verticală. B. Aerodrom camuflat de o pădurice. C. Aerodrom camuflat în fermă, sau sat cu hangare pentru avioane, ascensor și catapult.

Această armată, foarte costisitoare — căci un tip modern de bombardament costă, în mijlociu, 20 milioane lei, iar un tip modern de vânătoare, 6 milioane — nu trebue să dispună de avioane numeroase de tip vechi, inferioare în viteză, în armament, în rezistență și în maniabilitate.

Astăzi, puterile beligerante — Anglia, Franța și Germania — dispun de avioane de bombardament, care au o viteză de 500 — 550 km. la oră și pot transporta mai multe tone de material explozîv la 1000 km. și de avioane de vânătoare, care au o viteză de 550—650 km. la oră și o mare maniabilitate. In Polonia, escadrele aeriene germane au avut câteva sute de „bombardiere" speciale, rapide (Iunkers-Iu 87), care au intervenit impotriva obiectivelor terestre după o metodă ce le-a asigurat invulnerabilitatea.

Armata aeriană britanică (The Royal air force) dispune de un bombardier tip „Wellesley (Vickers) cu o mare rază de acțiune; iar armata aeriană franceză — care a făcut mari progrese în ultimii ani — dispune de două tipuri moderne rapide de bombardiere, Amiot și Liore, atât de bine reușite, că republica Statelor Unite americane caută să cumpere licențele spre a construi și ea asemenea tipuri.

In ce privește aerodromurile s'a dovedit în războiul din Polonia, că cele polone, construite la suprafață, au fost repede scoase din serviciu în urma atacurilor avioanelor

(Continuare in pagina 2-a)

Noui cutremure de pământ în regiunea Smirna

Istanbul, 27 (Rador). —Noui cutremure de pământ au fost înregistrate în regiunea Smirna. Numai în cursul zilei de Marți au fost simțite 18 cutremure.

Situația populației, lipsită de adăpost, este înrăutățită de furtuna foarte puternică ce bântue în ținut.

Se pare că sunt noui victime.

Vase de război britanice atacate de aviația germană

Londra, 27 (Rador). — In ședința Camerei Comunelor de Miercuri, d. Winston Churchill, primul lord al amiralității, a anunțat că forțele navale britanice au fost atacate de 20 de avioane germane la mijlocul Mării Nordului, în cursul zilei de Marți.

Forțele britanice se compuneau din o escadră de cuirasate, un vas port-avioane, crucișătoare și distrugătoare.

Niciun vapor britanic nu a fost lovit și niciun membru al echipagiilor nu a fost rănit.

Două hidroavioane germane au fost doborîte, iar echipagiile au fost făcute prizoniere.

*

Berlin, 27 (Rador). — Agenția DNB comunică:

Se subliniază în cercurile germane că o a treia știre falsă a venit să se adauge la celelalte două, relative la pretinsele atacuri contra orașelor Kiel și Friedrichshafen. Cu prilejul unui raid aerian german contra unei escadre de bătălie engleze, toate bombele și-ar fi greșit ținta și trei avioane germane ar fi fost doborîte.

In această privință, șeful suprem al aviației constată următoarele:

O bombă de 500 kgr. a căzut între altele pe un vas purtător de avioane englez, lovindu-l în plin.

Alte două bombe de câte 250 kgr. au căzut pe un vas de luptă în față și în mijloc.

O precizare a d-lui Churchill

Londra, 27 (Rador). — Un deputat a întrebat în Camera Comunelor pe d. Churchill ce este adevărat din declarația înaltului comandament german că un vas port avioane a fost distrus și că un cuirasat a fost foarte grav avariat de avioanele germane.

Primul lord al amiralității a răspuns că o forță navală britanică alcătuită dintr'o escadră de cuirasate, un port avioane și mai multe crucișetoare și distrugătoare, a fost atacată de aproximativ 20 de avioane germane în centrul mării Nordului. Niciun vas britanic n'a fost atins și n'au fost victime britanice. Un hidroavion german a fost doborât, iar altul a fost semnalat ca având mari avarii.

Pot adăuga — a spus d. Churchill — că un alt avion german a trebuit să amerizeze. Am trimis un distrugător pentru a-l culege și echipagiul său de patru oameni a fost făcut prizonier.

Tratativele germano-sovietice dela Moscova

Păreri germane asupra scopului acestor tratative

Prin telefon dela corespondentul nostru particular

Berlin, 27. — Interesul tuturor cercurilor politice observatoare s'a concentrat, bineînțeles, azi, asupra tratativelor germano-sovietice dela Moscova, unde d. von Ribbentrop a plecat azi la ora 9 dim. cu avionul.

In suita sa numeroasă se află: ambasadorul sovietic la Berlin; dr. Gaus, subsecretar de stat și șeful biroului juridic din ministerul de externe german, precum și dr. Schnurre, consilier de legație. Atât dr. Gaus cât și dr. Schnurre au condus tratativele economice dintre Germania și Rusia, încheiate cu succes înainte de isbucnirea războiului.

Faptul că d. von Ribbentrop se duce pentru a doua oară la Moscova, fără să se fi făcut la Berlin o contravizită sovietică, este trecut cu vederea la ministerul de externe german, cu observația că astfel de chestiuni protocolare n'au nicio importanță în caz de război. Se mai adaogă că tratativele trebue duse la Moscova, întrucât d. Stalin își rezervă să ia personal decizii și nu lasă nici un comisar al poporului să se ducă în străinătate cu împuterniciri depline.

Combinațiile asupra rezultatelor tratativelor dela Moscova continuă să fie numeroase. Aceste combinații se fac pe o scară întinsă, vorbindu-se despre posibilitatea încheierii unei alianțe militare fără restricțiuni, cât și despre posibilitatea repetării declarației asupra unui perfect acord de vederi al Berlinului și Moscovei, în ceeace privește problema Poloniei.

Momentan nu se poate prevedea cât timp vor dura actualele tratative dela Moscova. Cercurile ministerului de externe germa n sunt deasemeni rezervate în această privință. Totuș, există indicii că aceste tratative au fost pregătite pe cale diplomatică, astfel că nu vor necesita decât o zi sau două, spre a se ajunge la încheerea lor.

*

La ministerul de externe german se subliniază în mod repetat că toate problemele militare în legătură cu Polonia au fost rezolvate prin fixarea liniei de demarcație dintre trupele sovietice și cele germane. Rămâne acum să se lămurească și problemele politice importante în ceeace privește Polonia. După informațiuni din sursă bună, tratativele dela Moscova se vor ocupa cu împărțirea teritoriilor poloneze și cu stabilirea frontierelor, așa cum acestea ar urma să fie trasate la încheierea păcii. Nu este exclus ca în cursul acestor tratative să se ajungă și la încheierea unei convenții de natură militară, care însă să se refere numai la Estul Europei, asigurând astfel Germaniei spatele liber. Nu se știe nimic precis cum urmează să fie trasate frontierele Germaniei și Rusiei. Nu este însă exclus că în cazul înființării unui stat polonez, aceasta să se facă pe baza principiilor unui protectorat. Deasemeni este posibil ca atât Germania cât și Rusia să înființeze fiecare câte un stat polonez, sub protectoratul lor.

In fine, la Berlin se acordă o deosebită atențiune faptului că ministrul de externe german, ministrul de externe turc și cel al Estoniei se află în acelaș timp la Moscova. Nici la ministerul de externe german nu se trece cu vederea acest fapt. Se spune că el dovedește în ce largă măsură Rusia s'a intercalat în politica europeană.

*

In ceea ce privește dificultățile dintre Estonia și Rusia, cari la Berlin sunt considerate de natură gravă, Germania vrea să se țină departe, întrucât se subliniază că Reichul are legături amicale cu ambele state. Deasemenea, se spune că Germania are un deosebit interes pentru Estonia, deoarece se aprovizionează cu alimente din acest stat.

Istoria tragică a Varșoviei

După o rezistență, pe cât de înverșunată și eroică, pe atât de nefolositoare din punctul de vedere militar, trupele polone ce au luptat în sectorul Varșoviei, au fost silite să predea capitala comandamentului trupelor germane.

In ultimele zile, din cauza bombardamentului înverșunat al artileriei și aviației germane, majoritatea cartierelor Varșoviei au fost transformate într'un morman de ruine.

Odată cu ocuparea Varșoviei de Germani, cetatea Modlin din apropriere este și ea perdută de Polonezi.

Varșovia a cunoscut în trecutul său dramatic, numeroase lupte, revoluții și ocupațiuni străine.

In cursul secolului al XVII-lea ea a fost disputată de Suedezi, Ruși, Austriaci și Germani. In 1702 a căzut în stăpânirea Suedezilor și în anul următor a fost liberată. După a doua împărțire a Poloniei, în Noembrie 1794, Rușii au ocupat Varșovia; iar în anul următor, prin a treia împărțire a Poloniei, acest oraș a fost luat în stăpânire de Prusia.

In Noembrie 1806, Varșovia a fost ocupată de armatele franceze comandate de Napoleon și după pacea dela Tilsitt din 1807 ea a devenit capitala efemeră a marelui ducat Varșovia.

In ziua de 21 Aprilie 1809 ea a fost ocupată de Austriaci. Ocupația austriacă a fost de scurtă durată, căci la 2 Iunie 1809 s'a reînființat marele ducat polon cu capitala Varșovia.

In ziua de 8 Februarie 1813 trupele rusești au ocupat Varșovia, care a rămas de-atunci în stăpânirea imperiului țarist până la războiul mondial.

Sub dominația rusă Varșovia a trecut prin vremuri tragice. După izbucnirea revoluției polone în 1830 represiunea rusă a fost cumplită. Atunci s'a anunțat de comandantul militar al acestui oraș, că „La Varșovia domnește liniște!"

Domnea, în adevăr, liniștea mormântală. Atunci au fost deportați în interiorul Rusiei și în Siberia, zeci de mii de polonezi; iar domeniile nobililor polonezi au fost confiscate.

Până la 1856 Varșovia a rămas sub un regim administrativ militarizat.

In 1862 au izbucnit alte turburări în Varșovia, care au fost urmate de alte deportări, confiscări și masacre. In anii 1905 și 1906 un început de revoltă, organizat de asociațiile patriotice polone, a fost iute înăbușit în sânge.

In timpul războiului mondial, (1914), lupte înverșunate s'au dat la Varșovia între trupele germane și cele rusești. In anul următor Rușii învinși s'au retras pe partea dreaptă a Vistulei; iar Germanii au ocupat Varșovia.

Dela 1919 până în 1939 Varșovia a fost capitala republicei polone.

Trupe germane, sprijinite de tancuri, pătrund într'un cartier periferic al Varșoviei

Evenimentele internaționale pe ziua de Miercuri

Plecarea d-lui Ribbentrop la Moscova a fost evenimentul important internațional care a constituit centrul comentariilor în toate Capitalele europene.

— Tragedia eroică a Varșoviei s'a încheiat Miercuri. Glasul tunului a înfrânt rezistența Capitalei poloneze care — după cum se spune în comunicatul oficial polonez — este toată în ruină și în flacări. Capitularea s'a făcut fără condiții — afirmă agenția „D. N. B." — și orașul va fi predat mâine.

— Un alt eveniment ale cărui urmări sunt iminente și care a atras atențiunea generală, este atitudinea hotărîtă adoptată de Moscova față de Estonia. Uniunea Sovietică, insistând, cu toate protestările Estoniei, asupra faptului că un submarin polonez refugiat la Tallin a putut părăsi apele estoniene și că s'ar fi observat în două puncte din regiunea golfului Lujskaia periscoapele altor submarine necunoscute, consideră primejduită securitatea apelor sovietice. In consecință guvernul sovietic ar fi adresat Estoniei o cerere formală pentru o bază navală rusă și controlul comerțului exterior estonian.

Pentru lichidarea acestor controverse și lămurirea situației, ministrul de externe al Estoniei s'a înapoiat Miercuri la Moscova, unde vor urma negocierile. Intre timp agenția telegrafică estonă anunță că avioane militare sovietice au violat neutralitatea teritoriului eston și că guvernul Estoniei a protestat.

— Presa țărilor în război continuă a se ocupa de sugestiile de pace făcute de d. Mussolini și de presa germană. Aceasta din urmă — și în deosebi cea cu caracter oficios — susține tema că odată lichidată Polonia, războiul nu mai are obiect și că Franța „de teama de a ajunge în dependența Germaniei, a acceptat o dependență de Anglia care cuprinde o primejdie de moarte".

Presa franco-britanică respinge orice sugestie de pace și rămâne pe terenul expus de d. Chamberlain în fața Camerei Comunelor.

— Azi începe discuția în Senatul american asupra proectului de lege pentru modificarea legei neutralității.

— Conferința panamericană dela Panama continuă. S'au depus diferite proecte referitoare la salvgardarea neutralității și la drepturile neutrilor.

Cum relatează Berlinul

principalele evenimente de pe fronturile de luptă

Berlin, 27.—Opinia publică germană cât și cercurile neutre din Berlin au fost deosebit de impresionate de oferta comandantului polonez al Varșoviei de a preda orașul și garnizoana, după cum afirmă comunicatul comandamentului german.

Acest lucru a fost primit cu un sentiment de ușurare, deoarece se cunoaște prea bine numărul mare al populației civile aflată la Varșovia și care de aici încolo nu va mai fi expusă unor lupte violente.

Nu mai puțină impresie — de data această însă de natură militară — a produs comunicatul comandamentului german în ceeace privește atacul aviatorilor germane asupra mai multor vase de război britanice. Este prima luptă de acest fel ce se înregistrează în istoria războiului. Cercurile militare adaogă că, după știrile incomplete de până acum, nu se poate stabili în mod precis cum a decurs lupta dintre avioanele germane și vasele britanice. Deasemenea, nu se poate ști cât de mari sunt avariile suferite de vasul port-avion britanic, care însă, nu s'a scufundat. Cercurile militare subliniază ca foarte important faptul că din cele șapte vase port-avion, de cari dispune Anglia, două au fost acum scoase din luptă.

In ceeace privește raidul avioanelor franceze deasupra Rinului superior, până în regiunea Sigmaringen, acesta este calificat la Berlin ca un sbor de informație, spre a se constata dacă într'adevăr numeroase trupe germane au fost concentrate la frontiera elvețiană.

Cercurile competente germane profită de această ocazie, spre a asigura din nouă că Reichul nu se gândește la o violare a neutralității Elveției și Belgiei.